

Бәйләнешле сөйләм телен үстерү “Яз килә” (рус төркемендә татар теле дәресе, 4 нче сыйныф)

Сәләхетдинова Гөлфия Сиражетдин кызы

Кукмара 3 нче номерлы урта мәктәбенең беренче квалификацион категорияле башлангыч сыйныф укытучысы

Максат: яз билгеләренә хас яңа сүзләр белән таныштыру, сөйләмдә яңа сүзләрне дәрес кулланырга өйрәтү.

Үстерешле максат: монологик, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү; үз фикерләрен дәрес, матур итеп әйтә белү сәләтен үстерү, язгы көнне тасвирлый белү күнекмәләрен формалаштыру

Тәрбияви максат: укучыларда туган як табигатен саклау һәм ярату хисе тәрбияләү.

Планлаштырылган нәтижәләр:

Предмет - өйрәнгән сүзләрне грамоталы итеп язу күнекмәләрен тикшерү;

Метапредмет - балаларның алган белемнәрен күзәтү, ныгыту, бәяләү күнекмәләрен формалаштыру;

Метапредмет нәтижәләр:

Регулятив универсаль уку гамәлләре: укытучы ярдәме белән бурычларны билгели белү, укытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү.

Танып белү универсаль уку гамәлләре: фикерләрен логик чылбырга салу, классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре: әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлый белү, аралашу күнекмәләрен формалаштыру.

Шәхси - татар телен өйрәнүгә уңай караш тәрбияләү.

Дәрес тибы: яңа белемнәрен өйрәнү

Жиһазлау: Р.З. Хәйдәрова”Күңелле татар теле”; методик ярдәмлек, дәрәскә әзерләнгән презентацион материаллар, тест, аудиоязма.

Дәрәснәң технологик картасы

Этап	Дәрәс этапының максаты	Укытучының әшчәнлегә	Укучының әшчәнлегә	Универсаль әшчәнлек
1. Әшчәнлеккә әзерлек	уку әшчәнлеген ә уңай мохит тудыру, уку теләгә булдыру	<i>Уңай психологик халәт булдыру.</i> - Хәерле көн, укучылар! Барыгызга да сәламәтлек һәм яхшы кәеф теләп, татар теле дәрәсен башлап жибәрик. (слайд №1)	Сыйныфны әшкә әзерләү.	Шәхси: әшчәнлеккә әзерлек;регулятив: максат кую; коммуникатив: укытучы, укучыларның үз иптәшләре белән уку планында хезмәттәшлегә.
2. Дәрәскә максат һәм	Укучыларның белемнәрен	1.Аудиоязма тыңлау. Проблемалы ситуацияне китереп чыгару. Дәрәснәң темасын, максатын әйтү. - <i>Сейчас, вы должны внимательно</i>	Максатлар кую, дәрәс темасын формалаштыра.	Регулятив: максат кую; коммуникатив: сораулар кую;

<p>бурычлар кую.</p>	<p>актуальлештерү Проблемалы ситуациян китереп чыгару</p>	<p><i>прослушать аудиозапись.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Әлеге аудиоязманы тыңлагач нәрсә күз алдына килде? (Какую картину вы представили?)</i> - <i>С какими временами года связаны эти явления?</i> - <i>Почему вы думаете, что это весна?</i> - <i>Значит о каком времени года сегодня с вами будем говорить на уроке?</i> - <i>Ничек уйлыйсыз, без барлык яз билгеләрен дә әйтә алдыкмы? (слайд №2)</i> - <i>Ә бүгенге дәрескә нинди максат куярбыз?</i> 	<p>Укучыларның жаваплары</p> <p>-Кош, елга тавышы.</p> <p>-Яз турында сөйләшәбез.</p> <p>-Юк.</p> <p>-Яз турында өйрәнгәннәрне искә төшерербез, яңа сүзләр белән танышырбыз, аларны сөйләмдә кулланырбыз.</p>	<p>танып белү: гомумуку – танып белү максатын үзлектән билгеләү; логик-проблеманы билгеләү.</p>
----------------------	---	---	---	---

<p>3. Авырлы кларны жиңу, проект төзү</p>	<p>Яңа теманы өйрөнү максатынн ан</p>	<p>-Эшебезне ничек оештырырбыз? <i>Дәресең маршрут картасы:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Таныш булмаган танышлар</i> 2. <i>Матур язам.</i> 3. <i>Ишеттем-истә калдырдым, Эшләдем- аңладым.</i> 4. <i>Төсле тукталыш</i> 5. <i>Мин сиңа, син миңа</i> 6. <i>Коллаж «Яз килә, язга юл бирик»</i> 7. <i>Мөстәкыйль эш.</i> 8. <i>Өй эше.</i> 9. <i>Йомгаклау.</i> <p><i>Маршрутная карта :</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Знакомые незнакомцы.</i> 2. <i>Пишу красиво</i> 3. <i>Я услышал-я запомнил, я сделал-я понял.</i> 4. <i>Радуга возможностей</i> 5. <i>Ты мне, я тебе.</i> 6. <i>Коллаж “Весна идет, весне дорогу”</i> 	<p>Максатка ирешү планын төзиләр һәм чараларын билгелиләр Укучыларның жаваплары</p>	<p>Регулятив: планлаштыру, прогноз ясау; танып белү: модельләштерү, логик фикерләү чылбырын төзү, дәлилләү, гипотеза һәм аның нигезен күрсәтү; коммуникатив: мәгълүматны эзләүдә һәм сайлауда инициатив хезмәттәшлек.</p>
---	---------------------------------------	--	--	--

		<p>7. <i>Самостоятельная работа</i></p> <p>8. <i>Домашнее задание</i></p> <p>9. <i>Итог</i></p> <p>1. <i>Текст өстендә эш. (слайд №3)</i></p> <p><i>-Перед вами лежат карточки под номером №1. Внимательно прочитайте предложения и подчеркните незнакомые слова.</i></p> <p>Кояш <u>балкый</u>. Жылы жылләр исә. Түбәдән тамчы тама. Гөрләвекләр ага. <u>Бөреләр бүртә</u>. <u>Күчмә</u> кошлар кайта. Иң беренче кара карга кайта. Сыерчыклар сайрый. <u>Умырзая</u> чәчәк ата. Ямьле яз житә!</p> <p>2. Сүзләрне кабатлау, транскрипция буенча уку, тәржемә итү.</p> <p>3. <i>Матур язу.</i></p> <p>Ба бө бү кү мы</p> <p>Балкый, бөре, бүртә, күчмә кошлар, умырзая</p> <p>- Тикшереп чыгабыз. Дәфтәрләрне</p>	<p>Балкый - сияет</p> <p>Бөре-почка</p> <p>Күчмә кошлар – перелётные птицы</p> <p>Бүртә-набухает</p> <p>Умырзая-подснежник</p> <p>Укучылар сөйлеләр:</p> <p>Язганда дөрөс утырам,</p> <p>“Матур кирәк!”,- дисәләр.</p> <p>Баш иелми, арка</p>	
--	--	--	---	--

		<p>алыштырып матур язуны бэялибез.</p>	<p>туры, Тигез тора жилкэлэр. Каләмне мин дөрес тотам, Дәфтәрне авыш итеп. Яза башлыым хәрефләрне Чиста һәм матур итеп.</p>	
<p>4.Берен че кат ныгыту .</p>	<p>Аңлап кабул итүне тээмин итү.</p>	<p>Аңлап кабул итүне тээмин итү. (гомумиләштерү)</p> <p>1.Дәреслек бн эш (5 мин) слайд №4</p> <p>1 күнегү Рәсемнәр урынына-сүзләр, нокталар урынына кушымчалар куеп язырга.</p> <p>Эталон буенча тикшерү. Слайд № 5</p> <p>Бер-берсенә бэя куялар.</p> <p>5жөмлэдә дөрес булса- 5 балл</p> <p>4жөмлэдә дөрес булса- 4 балл</p> <p>3 жөмлэдә дөрес булса- 3 балл</p>	<p>Алгоритмнарны телдән кабатлап,типик биремнәрне чишәләр. <i>Дәфтәрләрдә эш. 60 нчы бит, 1 нче күнегү</i></p>	<p>Регулятив: контроль, бэяләү, төзәтмә керту. Танып белү: <i>гомумуку-</i> белемнәрне структуралаштыра белү, күнегүләрне эшләү буенча нәтижәле ысуллар сайлау, сөйләмне</p>

		<p><u>2. Карточкаларда эш. Слайд № 6</u></p> <p><u>Кемнең 5 балл яшел карточка бн эшли.</u> Нокталар урынына төшөп калган сүзләрне куеп яз (напишите текст вставляя пропущенные слова)</p> <p>_____ кошлар күренә башлады. Иң беренче _____, аннан сон _____ кайта.</p> <p>Кар астыннан беренче _____ күренә. _____ бүртә. _____ уяна.</p> <p><u>Кемнең 4 балл сары карточка бн эшли. Перевод.</u></p> <p>Слайд № 7</p> <p>Наступила весна. Ярче сияет солнце. Набухают почки. Возвращаются перелётные птицы. Расцветают подснежники.</p> <p><u>Кемнең 3 балл кызыл карточка бн эшли. Слайд №</u></p>	<p><u>1.Яшел карточка.</u></p> <p><u>Күчмә кошлар күренә башлады. Иң беренче кара карга, аннан сон сыерчык, сандугач, торна, кыр үрдәге, кыр казы, аккош, сандугач, карлыгач кайта. Кар астыннан беренче умырзая күренә. Бөре бүртә. Табигать (бөжәк,хайваннар) уяна.</u></p> <p><u>2. Сары карточка</u></p> <p><u>Яз житте.Кояш яктырак балкый.. Бөре бүртә. Күчмә</u></p>	<p>аңлап төзи белү, рефлексия чаралары һәм шартлары; коммуникатив: хезмәттәшеңнең үз-үзен тотышын контрольдә тоту, төзәтмә кертү, аны бәяләү.</p>
--	--	--	---	---

<p><i>Ял минуты</i></p>		<p>8</p> <p>Бирелгэн сүзлэрне тоташтырып жөмлө төзөргә. Соединить стрелками слова из левого столбика с правом столбиком по смыслу</p> <p>Көн кыска Төн ага Гөрлөвек бүртә Бөре балкый Кояш озын</p> <p>Эталон буенча тикшерү.</p> <p>Үзбәя кую.</p> <p><i>Физкультминутка</i></p> <p>Кара каргалар килә (очу хәрәкәтләре) Түбәдән тамчы тама (бармаклар белән өстәлгәбәрү) Көндөз көн жылы була (куллар өстә чайкала) Суыта кичкә таба (чүгәләү) Тамчылар бии тып- тып (бармаклар өстәлдә бии)</p>	<p><u>кошлар кайта .</u></p> <p><u>Умырзая чәчәк ата.</u></p> <p><u>3.кызыл карточка</u></p> <p>Көн озын Төн кыска Гөрлөвек ага Бөре бүртә Кояш балкый</p>	
-----------------------------	--	---	--	--

		Тамчылар сикерэлэр (урында сикерү) Булмый гына туктатып.		
5. Эталон буенча уз- узеңне мөстэк ыйль тикшер ү эшчәнл еге.		<p>1. Диалог төзү. Парлар бн эш. Өйрэнгән сүзләрне кертеп яз турында диалог төзергә Бер-береңә бәя кую/Взаимооценка.</p> <p>2. Группаларда эш. Коллаж төзү.</p> <p>– Бирелгән рәсемнәрдән яз рәсемнәрен генә сайлап алып ябыштырасыз. Язга гына кагылышлы жөмлөләр төзисез һәм эшегезне яклайсыз. Эшли башладык.</p> <p>3. Тест эшләү.</p> <p>Вопрос 1. Кояш балкый- это:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Солнце светит. 2. Солнце сияет. 3. Птица летит. <p>Вопрос 2. Набухают почки-это</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бөре бүртми. 	<p>Мөстәкыйль диалог төзү.</p> <p>2.Бирелгән рәсемнәрдән яз рәсемнәрен генә сайлап алып ябыштыралар. Язга гына кагылышлы жөмлөләр төзеп яклайлар.</p> <p>3.Тест эшләү.</p>	<p>Регулятив: контроль, төзәтмә кертү; алган белемнәргә аңлап барлау һәм үзләштерәсе белемнәргә сыйфатының дәрәжәсен билгеләү; шәхси: эшчәнлек.</p>

		<p>2. Бөре ачыла.</p> <p>3. Бөре бүртә</p> <p>Вопрос 3. Ум...рза..... вставь пропущенные буквы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ы,я 2. Е,йа 3. Ы,й <p>Вопрос 4. Күчмә кошлар кайталар-это:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прилетают перелётные птицы 2. Возвращаются перелётные птицы 3. Улетают перелётные птицы <p>Вопрос 5. Подснежник расцветает-это:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Умырзая чәчәк ата. 2. Ләлә чәчәк ата. 3. Умырзая үсә <p>Эталон буенча тикшерү Үзбәя кую.</p>		
6. Өй эше	Өй эшен үтәү	<p>Өй эше</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 61 нче бит, 8 нче күнегү, табышмакны 		

<p>турында а мәгълү мат</p>	<p>буенча күрсәтмә бирү</p>	<p>күчереп язарга, жавабын табарга 2. Яз турында кечкенә хикәя язарга 3. Яз билгеләрен кертеп кроссворд төзергә</p>		
<p>7. Рефлекс ия эшчәнл еге (эш нәтижә ләре)</p>	<p>Рефлексия не оештыру.</p>	<p>Рефлексияне оештыру. - Без бүген сезнең бн нәрсә турында сөйләштек? - Нинди максат куйган идек? - Үзебезнен максатыбызга ирештекме? - Кем бүген яз билгеләрен истә калдырдым, сөйләмдә куллана алам дип уйлый, кояш рәсеме (Кому было легко и всё понятно на уроке поднимают солнышко) - Кем яз билгеләрен аңладым, ләкин барлык сүзләрен дә сөйләмдә кулланырга авырсынам дип уйлый, болыт артына качкан кояш рәсемен (на уроке немного затруднялся, не все было понятно, поднимают солнышко за тучкой) - Кемгә дәрестә бик авыр булды, яз турында</p>	<p>Үз уку эшчәнлеген бәяләүне, максат һәм нәтижәләрен, үзләштерү дәрәжәсен оештыру.</p>	<p>Коммуникатив: үз фикереңне төгәл һәм тулы итеп әйтә белү; танып белү: рефлексия; шәхси: нәтижәләр чыгару</p>

		сөйли алмыйм дип уйлый икән болыт рәсемен күтәрә. (на уроке было трудно и ничего не понял, поднимает тучку) 2. Билгеләр кую.		
--	--	---	--	--

Кулланылган әдәбият:

1. Р.З. Хәйдарова, Г.М.Әхмәтжанова, Л.Ә. Гыйниятуллина авторлыгындагы “Күңелле татар теле, 4 сыйныф. Рус телендә башлангыч гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен өйрәнүче укучылар өчен) Казан “Татармультфильм” нәшрияты, 2014
2. К.С. Фәтхуллова, Р.В. Галләмова. Тесты по татарскому языку для 4 класса четырёхлетней начальной школы (для русскоязычных учащихся). Казан, Гыйлем, 2010

